

**STANOWISKO RADY OCHRONY PRACY
w sprawie działań kontrolnych i prewencyjnych
Wyższego Urzędu Górniczego oraz Urzędu Dozoru Technicznego**

Rada Ochrony Pracy na posiedzeniu, które odbyło się 26 lutego 2018 r., wysłuchała informacji na temat działań kontrolnych i prewencyjnych Wyższego Urzędu Górniczego oraz Urzędu Dozoru Technicznego.

Z informacji przedstawionej przez Wyższy Urząd Górniczy (WUG) wynika, że wskaźniki wypadków przy pracy ogółem (na 1000 zatrudnionych) w górnictwie w 2017 r. wzrosły o 2,6% w stosunku do 2016 r., przy czym wynika to przede wszystkim ze znacznego (ponad 14%) wzrostu wskaźników wypadków przy pracy wśród podwykonawców. Liczba wypadków śmiertelnych w górnictwie w 2017 r. zmalała o ponad 44%, jednak liczba wypadków ciężkich była wyższa o ponad 55% w stosunku do 2016 r. Podstawowymi przyczynami wypadków śmiertelnych i ciężkich odnotowanymi w latach 2013-2016 były zdarzenia o charakterze górniczym (zawał, tąpnięcie, zapalenie metanu), w 2017 r. zaś – o charakterze mechanicznym, w tym związane z wykonywaniem prac w pobliżu przenośników w ruchu, przebywaniem w zasięgu pracy maszyn i urządzeń, a także uderzeniami przez urządzenia transportu poziomego. Prawie 1/3 wypadków śmiertelnych i ciężkich dotyczyła pracowników doświadczonych, o stażu pracy powyżej 20 lat. O niezadowalającym stanie bezpieczeństwa w zakładach górniczych świadczą również wyniki ok. 20 tys. kontroli przeprowadzonych przez pracowników Okręgowych i Specjalistycznych Urzędów Górniczych, w wyniku których zatrzymano łącznie 1618 robót górniczych, nakazując przeprowadzenie odpowiednich działań naprawczych.

Przy ustalaniu kierunków działań prewencyjnych WUG są wykorzystywane opinie komisji, w których skład wchodzi przedstawiciele nauki, przedsiębiorców, praktyków górnictwa, ratownictwa górniczego i związków zawodowych. Na podstawie opinii tych komisji oraz wyników badań powstają rozwiązania poprawiające warunki pracy. Są one wprowadzane do obowiązujących przepisów, popularyzowane jako dobre praktyki oraz wykorzystywane do szkoleń.

Realizując działania prewencyjne, WUG współpracuje z Narodowym Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, w szczególności w projekcie pn. „Ocena zagrożeń ze strony

wyrobisk górniczych mających połączenie z powierzchnią, usytuowanych w zlikwidowanych podziemnych zakładach górniczych oraz określenie działań prewencyjnych”.

W 2017 r. WUG kontynuował również rozpoczętą w 2009 r. współpracę z Zakładem Ubezpieczeń Społecznych, w ramach której są przeprowadzane seminaria dla kadry podziemnych zakładów górniczych na tematy dotyczące bezpieczeństwa pracy. Urząd współpracował także z Fundacją „Bezpieczne Górnictwo im. Wacława Cybulskiego”, przede wszystkim w zakresie działań o charakterze promocyjnym.

W informacji przedstawionej przez Urząd Dozoru Technicznego (UDT), który w 2017 r. przeprowadził ponad 900 tys. badań technicznych, szczególną uwagę zwrócono na działania skierowane na rozwój i wdrażanie w czynnościach kontrolnych innowacyjnych metod i narzędzi, które przyczyniają się do zmniejszenia zagrożenia w miejscu pracy. W szczególności wprowadzono nowe metody analizy ryzyka (*risk based inspection*) oraz zaawansowane analizy bezpieczeństwa procesowego (HAZOP, analiza warstw zabezpieczeń LOPA, certyfikacja SIL). Duże znaczenie dla skuteczności działań Urzędu miało uporządkowanie przepisów dotyczących uprawnień w zakresie obsługi wózków jezdniowych podnośnikowych.

UDT prowadzi również ponad 150 programów szkoleń w zakresie bezpieczeństwa technicznego prowadzonych przez wysoko kwalifikowaną kadrę wykładowców. Ponadto podejmuje wiele działań edukacyjno-prewencyjnych popularyzujących bezpieczeństwo techniczne, które mają na celu podnoszenie poziomu kultury technicznej, zmniejszenie liczby wypadków związanych z eksploatacją urządzeń technicznych oraz upowszechniających, takich jak: Dni Bezpieczeństwa Technicznego, Akademia UDT dla Dzieci.

Po wysłuchaniu przedstawionych informacji i w wyniku dyskusji Rada uznaje, że w dążeniu do poprawy bezpieczeństwa i ochrony zdrowia w górnictwie szczególną uwagę należy zwrócić na:

- 1) przestrzeganie zasad bezpieczeństwa pracy przez podwykonawców, szczególnie przez tych, u których w ostatnim roku odnotowano wzrost wskaźnika wypadków przy pracy,
- 2) monitorowanie procesu wprowadzania Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/425 z dnia 9 marca 2016 r. w sprawie środków ochrony indywidualnej oraz uchylecia dyrektywy Rady 89/686/EWG w celu uzyskania wyższego poziomu ochrony pracowników kopalni,
- 3) odpowiednie monitorowanie stężeń i natężeń NDS-ów i NDN-ów czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy zakładów górniczych w sposób zgodny z przepisami prawa (rozporządzeniem MRPiPS z dnia 6 czerwca 2014 r. (Dz.U. 2017, poz. 1348 tekst jednolity)),
- 4) wprowadzanie rozwiązań zapewniających odpowiednią jakość szkoleń w zakresie bhp z wykorzystaniem ośrodków certyfikowanych oraz monitorowanie i ocenę ich skuteczności.

Równocześnie Rada wyraża pogląd o celowości kontynuowania przez UDT:

- 5) działań skierowanych na rozwój i wdrażanie innowacyjnych metod oraz narzędzi ukierunkowanych na prewencję wypadków,
- 6) działań edukacyjnych i popularyzujących bezpieczeństwo zarówno wśród pracowników, jak i młodzieży szkół zawodowych oraz użytkowników urzędzeń poddozorowych UDT.

**Przewodniczący
Rady Ochrony Pracy**

/-/ Poseł Janusz Śniadek

Warszawa, dnia 19 marca 2018 r.